

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 472/2019-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti SPP – distribúcia, a. s., Mlynské Nivy 44/b, Bratislava, IČO 35910739, zastúpenej advokátskou kanceláriou SOUKENÍK – ŠTRPKA, s. r. o., Šoltésovej 14, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. David Soukeník, LL.M., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 11 C 406/2015-215 z 2. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti SPP – distribúcia, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia sťažovateľky

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti SPP - distribúcia, a. s., Mlynské Nivy 44/b, Bratislava, IČO: 35910739 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 C 406/2015-215 z 2. januára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky je vedená pod sp. zn. Rvp 490/2019 a v súlade s čl. X bodom 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 (ďalej len „rozvrh práce“) bola náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená 17. októbra 2019 sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

2.1 Podľa čl. II bodu 5 rozvrhu práce na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu je v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3 písm. a) rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Rastislavom Kaššákom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová, predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky preto predbežne prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne sa na okresnom súde domáhala proti žalovanej zaplata sumy vo výške 3 618,54 € s príslušenstvom. Okresný súd žalobu sťažovateľky rozsudkom č. k. 11 C 406/2015-128 zo 14. júna 2016 zamietol a súčasne sťažovateľke uložil povinnosť

nahradiť trovy konania v prospech žalovanej v rozsahu 100 %. Následne okresný súd uznesením č. k. 11 C 406/2015-137 z 30. mája 2017 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalovanej trovy konania vo veci samej vo výške 727,50 €. Proti uvedenému uzneseniu sťažovateľka podala sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 11 C 406/2015-178 z 15. januára 2018 tak, že sťažnosť sťažovateľky zamietol a súčasne sťažovateľke uložil povinnosť nahradiť trovy konania o sťažnosti v prospech žalovanej v rozsahu 100 %. Okresný súd následne uznesením č. k. 11 C 406/2015-193 z 31. augusta 2018 (ďalej len „uznesenie okresného súdu o trovách sťažnosti“) určil trovy konania o sťažnosti vo výške 167,96 €, proti čomu podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej okresný súd rozhodol napadnutým uznesením okresného súdu, a to tak, že výšku trov konania o sťažnosti určil na sumu 89,29 € a súčasne žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na náhradu trov konania o sťažnosti.

4. Sťažovateľka ďalej uviedla, že podľa jej názoru k porušeniu ňou uvedených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru došlo tým, že okresný súd na jednej strane uznesením okresného súdu o trovách sťažnosti zaviazal sťažovateľku k úhrade trov, no na strane druhej v tom istom konaní napadnutým uznesením okresného súdu jej náhradu trov konania bezdôvodne nepriznal aj napriek skutočnosti, že jej sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o trovách sťažnosti bola úspešná. K tomu dodala: *„Máme za to, že súd pri rozhodovaní o sťažnosti voči trovám konania nepostupoval v súlade s relevantnou procesnou úpravou, práve naopak na miesto toho svojvoľne a bez ďalšieho odôvodnenia pristúpil k bezdôvodnému a arbitrárnemu analogickému výkladu procesnoprávnej zákonnej úpravy, ktorú interpretoval a následne zreteľne aplikoval v neprospech sťažovateľa.“* Podľa názoru sťažovateľky okresný súd v rámci konania o sťažnosti nemal o trovách vôbec rozhodovať, pretože nejde o konanie vo veci samej.

5. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu namietla aj porušenie zásady rovnosti strán, k čomu uviedla: *„Je neprípustné, aby ak súd zhodnotí sťažnosť... ako dôvodnú bol žalobca za podanie sťažnosti sankcionovaný, tým že súd neprizná... nárok na trovy konania sťažnosti, najmä v situácii kedy v tom istom konaní za rovnakej situácie trovy konania o sťažnosti priznal*

protistrane... Ak súd priznal trovy konania sťažnosti žalovanému, napriek úspechu dôvodne podanej sťažnosti žalobcu (sťažovateľa) pristúpil tak k odklonu, ktorý v rozhodovacej praxi nemá doposiaľ miesto a tento odklon musí byť patrične odôvodnený prečo strane, ktorá mala v konaní o sťažnosti úspech nepriznal trovy, a práve naopak ich priznal strane, ktorá úspech v konaní o sťažnosti nemala, nakoľko prišlo k zmene rozhodnutia.“ Sťažovateľka vyslovila názor, že okresný súd nemal pristúpiť k analógii zákonných ustanovení podľa Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktoré sa vzťahujú na meritórne rozhodnutie. K odôvodneniu napadnutého uznesenia okresného súdu namietla jeho nedostatočnosť, nepresvedčivosť, ako aj tú skutočnosť, že v ňom nebolo zohľadnené, že nešlo o konanie vo veci samej.

6. V závere sťažovateľka uviedla, že okresný súd v dôsledku nesprávneho procesného postupu vydaným napadnutým uznesením okresného súdu porušil jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa SPP Distribúcia a.s., so sídlom Mlynské Nivy 44/b, 825 11 Bratislava, Slovenská republika, IČO: 35910739, na súdnu a inú ochranu podľa článku 46 ods. 1,2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava so sp.zn. 11C/406/2015-215, zo dňa 02.01.2019 porušené boli.

2. Ústavný súd uznesenie Okresného súdu Trnava so sp.zn. 11C/406/2015-215, zo dňa 02.01.2019 zrušuje.

3. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť sťažovateľovi náhradu za nezákonne uloženú povinnosť nahradiť trovy konania o sťažnosti a to vo výške 89,29 €.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľky spočíva v namietanom porušení základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu.

17. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (III. ÚS 66/2018).

18. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok

vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (I. ÚS 358/2019).

III.1 K námietke porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu

19. Ústavný súd zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 480/2015).

20. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť občianskeho súdneho procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie

z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (II. ÚS 681/2016).

21. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia okresného súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V napadnutom uznesení, ktorým okresný súd rozhodol o trovách strán sporu, ktoré im vznikli v konaní o sťažnosti, okresný súd svoje rozhodnutie primerane odôvodnil a ústavne udržateľným spôsobom aplikoval a interpretoval príslušné zákonné ustanovenia (čl. 4 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP), do interpretácie ktorých ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery okresného súdu.

22. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia okresného súdu. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. I. ÚS 114/09, I. ÚS 604/2017) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (m. m. III. ÚS 439/2018).

23. Ústavný súd pripomína, že v aktuálnej právnej úprave Civilného sporového poriadku je v § 422 zavedené kritérium hodnoty sporu, tzv. bagateľný cenzus. Táto skutočnosť predstavuje vo sfére všeobecného súdnictva zákonný dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodu neprípustnosti vzhľadom na to, že ide o sumu bagateľnú (I. ÚS 317/2018).

24. V danom prípade ústavný súd aj vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 135/2019) vyhodnotil predmet sporu tak, že ide o vec nižšieho významu (o tzv. bagateľnú vec). Vychádzal z toho, že ak Civilný sporový poriadok vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi v mimoriadnom opravnom konaní [podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku v prípade bagateľných vecí je v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) CSP neprípustné], bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Aj preto ústavný súd v prípadoch, ak ústavná sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak ústavná sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu – intenzite (m. m. I. ÚS 358/2019). V okolnostiach tejto preskúmvanej veci o takýto výnimočný prípad podľa názoru ústavného súdu celkom zjavne nejde.

25. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu okresného súdu pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K námietke porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu

26. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy ústavný súd uvádza, že uvedený článok ústavy upravuje právo na prístup k súdu, a to ako *lex specialis* pre prístup k súdu vo veci, o ktorej rozhodol orgán verejnej správy.

27. Sťažovateľka v danom prípade namieta porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým okresný súd rozhodol o trovách strán sporu v konaní o sťažnosti, ktorému vo vzťahu ku konaniu o veci samej nepredchádzalo rozhodnutie orgánu verejnej správy, a teda namieta porušenie

tohto základného práva takým rozhodnutím všeobecného súdu, na ktoré sa čl. 46 ods. 2 ústavy vecne nevzťahuje.

28. Vzhľadom na to, že neexistuje žiadna vecná súvislosť medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením označeného základného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

29. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu